

La idea de Diez fou doncs seguida (no sense escrípol, reserva i vacil·lació), per M.L. (REW₁, 8516a, amb aportació cat. de Moll, *Supl.*, § 3168, REW_s, 8512a). Les terminacions certament s'allunyaren: l'it. *tambussare* fou explicat per Caix (ZRPb. I, 1879, 424), per influència de l'it. *bussare* «picchiare» [S. XIV], esp. 'batre la brolla per engegar els moixons cap al parany' [XVII]: que aquest és un mot ferm i antic en it., sigui o no d'ús gaire general, ho acaba de justificar Ang. Prati, recordant que ja Boccaccio usà *le busse* per 'les patacades, apunyegaments' («le bötte») i d'ací amb sentit figurat 'afany, angoixa' en prosistes de c. 1300 (Villani, Fr. Giordano), i explicant «suono imitativo, cf. *mussare*: è supponibile che *bussa* accennasse al respiro affannoso».

És convincent, en efecte, aqueixa pista, si recordem el nostre corresponent ABUIXAR: a part del costat semàntic, notem que en aquest tenim el so de *ʃ* que caracteritza la forma catalana (a) *tabuixar*, *ent-*, *ʃ* = *ʃss* que hem vist a la base també de formes gal·lo-romàniques i gal·lo-italianes. I pel costat del sentit hi ha també acord ben recurrent amb els sentits de *tabuixar*/*tambussare*; com hem documentat en aquell article el tipus *abuixar* no és solament 'incitar animals etc' (volum I, 22a51) sinó també 'renyar' (22b53), 'llençar, malgastar' (23a54), 'esquivar, engegar' (22b3, b37, b43, b15), 'engegar, expulsar (algú)' (b3). El connubi dels dos parònims de sentit tan semblant, de centre idèntic *-abu-* i només desviats una mica pel fonema inicial i el final (*t-*, *-r/ʃ-*) era ben natural: *taburar* × *abuixar* > *tabuixar*. El fet que al costat de *tambor* amb *-m-*, hi ha, en l'ètimon, i en bastantes formes romàniques, la variant *tabor*, explica, alhora, la inicial *tamb-* que, en lloc del *tabuixar*/*tabustar* cat., hem vist aparèixer en gran part de les formes gèl·liques i itàliques.

Bé pot ser que manta dada d'aquestes catalanes se li escapés a M-Lübke, quan continua mantenint els seus escrípols en la 3.ª ed. de la seva obra, tot i haver renovat un poc l'article. Al capdavant ja Diez i Prati apunten a una acció auxiliar, per dissipar els que ells deuen sentir tàcitament: «schallnachahmende umformung», «suono imitativo»; i de fet també hi hem de creure una mica; però no pas deixar-nos impressionar per certs detalls, fins a recular de la intuïció de Diez.

¿Que *ta(m)borinar* i *tabornar* difereixen per la manca d'*-i-*, i el sentit del mot de Riquier és discutible?; el cas és que el *TdF* ens fa avinent que avui *tambournà* existeix verament amb el sentit de *tambourinà*, com a mera variant llenguadociana = prov. *tambourinà*; el PSW (VIII, 4b) aporta un cas de *tabornear* (< *-eiar*) en un trobador de Niça en un context semblant al de Riquier; i un cas d'un *taborní* en unos comptes del que s'ha pagat a trompeters i altres acompanyants per l'entrada solemne d'un «monsenor»: bé sembla ser un *taborini(n)*, tocador de tamborí, i amb la mateixa caiguda de la *-i-* interna.

El gran dubte de M-Lübke sembla causat per la variant *tabustar*, tan important. Ara bé el cas de *tambussare*, *-buixar*, ens acaba d'obrir els ulls al fet que

tals verbs llargs i expressius estan constantment subjectes a contaminacions: la semàntica de certes formes catalanes i llgd. ja ens ha suggerit la intervenció de *entabanan*, d'altra banda la de *abornar*/*BORNAR* i *ESTABORNIR* no és menys palpable: en el nostre article *bornar* (la *-n-* del qual, val a dir, també és rastre d'una atracció externa), notem esp. les formes citades (vol. II) a 121b38, b49, i totes les de les notes 5 i 11; a *ESTABORNIR* notem la vistent afinitat semàntica amb el *tabust* del *Jaufré*, amb el *tabuixat* del *Curial*; la suma amb altres mots amb *-n-* (*stornir*, III, 729 b40ss.; *estavanir*, 730a13), i la suma amb altres quasi sinònims (*estabozir* STUPIDIRE, 739a21ss.)² En el *taburla* de Sta. Enimí sembla que havien actuat *BURLAR* i algun altre (potser *bro(s)lar*/*BRODAR*, potser fr. *frôler*/angl. *to furl*).

En la terminació de *tabustol*, que tant crida l'atenció, degué intervenir el model del mot que en català és *trontoll* i també apareix com *trantol* en alguns textos oc. ant. (veg. TRONTOLLAR): notem que hi ha variant *tabustoll* homòloga del cat. *trontoll*, com *tabustol* ho és de l'oc. *trantol*, i si *trontoll* es pronuncia amb *-i* en balear, segons *AlcM*, també aquí veiem alguna grafia *tabustoy* (i cf. *patastoi*, que he posat a PODER).

En fi, pel que fa al radical del verb, la divergència cabdal, que és la de *tabustar*, escrípol màxim de M-Lübke, és precisament allò que té l'explicació més convincent: aquí el connubi va ser el de *taburar* amb el sinònim *TUSTAR* 'picar fortament, trucar amb energia', mot tan important, i d'abast i passat tan frondós en cat. i llengua d'oc: car aquí la coincidència semàntica és colpadora, i el veïnatge fonètic abraça fins i tot la inicial: *taburar* × *tustar* > *tabustar*. Ja fa moltíssims anys que m'hi decantava i ara veig que d'altres també hi havien pensat (Regula, ZRPb. XLIV, 1917, 546). Res més evident.

DERIV.: *Tabust* [JMarc, S. xv, DAG.]. *Tabustol*, supra. *Tabuixament* amb *atabuixament* [DAmen.] i *estabuixament* (supra). *Atabuix* i *atabuixada* [DAmen.]. *Atabuix* coincideix tant amb el sentit i estructura de *AIXEBUC*, i *atabuixar* amb *aixebucar*, que ens fa pensar, que almenys en la *a-*, també hi pot haver hagut alguna influència.

¹ Potser *Burlats*, avui poble prop de Castras, uns 10 km. al N. del riu. — ² N'hi afegeixo encara d'altres, que notem en els parlars occitans d'enllà i deçà de la Garona, segons el m. «abasourdi» de l'ALGc. (IV, 1332, «tellement extraordinaire que j'en suis resté aba.»), i serviran de suplement d'*ESTABORNIR*: *estaburnit* a Castillon-Cos., en dos punts de l'Astarac, un de Lománha i un de H-Gar., amb var. *estaburnit* a dos entorns de StGirons, *estabuït* en un punt del S. de Landes; en relació amb oc. ant. *eissaborit*, *-orzit* (EX-SAPOR-) «étourdi, engourdi» (PDPF): *eššaburdit* a Aiguillon, i *ešabuzit* a tres punts des d'Agén al SO., que per la seva banda, es dona la mà amb *estabuzit* (< *estobezir* «s'étonner, être ébahi» STUPIDERE) registrat a Carbone i a La Bastide de Serou. Per a la història d'*estabornir* i les